

Vraag 1 van 11

Wat is uw achtergrond? Reageert u bijvoorbeeld als particulier, als ondernemer, namens een onderneming, namens een organisatie, of iets anders?

Particulier.

Vraag 2 van 11

Zie bijlage 3 voor een overzicht van fiscale regelingen.

Bent u bekend met het bestaan/begrip van fiscale regelingen? En met welke fiscale regelingen heeft u of uw organisatie/onderneming te maken?

Ik weet dat er allerlei fiscale regelingen bestaan maar verdiep mij nooit in de details. Ik merk wel waar ik tegenaan loop. Toen ik ooit zonnepanelen liet plaatsen kwam ik tegen dat ik btw terug kon vragen. Dat heb ik gedaan, maar het was geen prettige ervaring, zie vraag 7. Verder verschijnt als ik mijn aangifte doe soms een mededeling op mijn scherm dat ik ergens voor in aanmerking kom. Het zal wel. Ik heb het niet echt nodig dus ik kan me de luxe permitteren me er niet druk om te maken.

Vraag 3 van 11

Hoe kijkt u aan tegen het belang van een eenvoudiger belastingstelsel door fiscale regelingen aan te passen? U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan: een voorkeur voor algemene lagere belastingtarieven in plaats van meer specifieke fiscale voordelen voor bepaalde doelgroepen, begrijpelijkheid/uitvoerbaarheid van het belastingstelsel door minder fiscale uitzonderingen, rechtvaardigheid waardoor juist wel specifieke fiscale regelingen nodig kunnen zijn of iets anders vanuit het perspectief van burgers, samenleving of bedrijven.

De bestaansreden van belastingen is dusdanige herverdeling van geldstromen dat het geheel van goederen en diensten die we elkaar leveren in ruil voor geld redelijk dicht bij een wenselijk patroon komt. Met “redelijk” bedoel ik dat het niet perfect hoeft te zijn, als het maar goed genoeg is in de ogen van het overgrote deel van de bevolking (bij monde van de Tweede Kamer). Als aan dat criterium is voldaan, kan werkbaarheid een argument zijn om af te zien van nauwkeuriger maatwerk.

Wenselijk is in ieder geval dat individuen financieel gezond zijn. De eerste aandacht moet uitgaan naar de mensen onderaan de welvaarts ladder. Als het op hoofdlijnen voor hen goed is geregeld, redt de rest van de bevolking zich ook wel.

Zolang er in Nederland, toch een van de welvarendste landen ter wereld, nog mensen onder de armoedegrens leven, is de spreiding van inkomens rond het gemiddelde blijkbaar te groot. Dat zou voor de overheid reden moeten zijn om iedereen een stukje dichtter naar het gemiddelde te trekken (zonder de volgorde op de welvaarts ladder te verstoren). Dat kan wiskundig simpel en budgettair neutraal door onderaan de streep, als alle huidige belastingen en toeslagen doorberekend zijn, uit te rekenen hoeveel iemand boven of juist onder het gemiddelde zit, en vervolgens nog een beetje extra belasting of toeslag te innen of uit te keren, namelijk een voor iedereen gelijk, geschikt gekozen percentage van dat verschil.

Iets dergelijks geldt voor het spaargeld van burgers. Ik pleit voor vermogensbelasting op basis van omrekening naar een fictief inkomen (bovenop de reële inkomsten uit rente en/of beleggingen): iemand met een inkomen van I euro per jaar, S euro spaargeld en statistisch nog L jaar te leven is (rente en inflatie buiten beschouwing gelaten) net zo rijk als iemand anders met nul euro spaargeld en een inkomen van $I + S/L$ per jaar. Alleen om praktische problemen en ethische dilemma's te vermijden zou ik L niet voor elk individu apart berekenen (op basis van leeftijd, geslacht, lichamelijke gezondheid, beroepsgebonden risico's, leefstijl enzovoort) maar vervangen door een constante die voor de bevolking als geheel naar schatting hetzelfde totale fictieve inkomen oplevert.

Het tweede wenselijke is dat bedrijven financieel gezond zijn, althans die bedrijven die een voor de samenleving vitale of wenselijke rol vervullen. Zelf zou ik redeneren dat een bedrijf op de grens van financieel gezond zit als het geen winst maakt en geen verlies draait, en het vermogen precies genoeg is voor de voorzienbare incidentele uitgaven. Een financieel expert zal ongetwijfeld nog wel andere criteria kunnen noemen, maar dan nog hoeft het niet heel ingewikkeld te zijn om met een werkbare definitie van die grens te komen. Er blijft altijd een bandbreedte over waarbinnen ruimte is voor discussie, maar als die bandbreedte maar smal genoeg is en je aan de voor de belastingplichtige gunstige kant ervan gaat zitten hoeft dat geen probleem te zijn. Het gaat maar om de orde van grootte.

Als het inderdaad zo eenvoudig is als ik denk om vast te stellen hoeveel een bedrijf nodig heeft om financieel gezond te zijn, zou ik zeggen: hef over het bedrag dat daarboven zit, dus dat eigenlijk 100% gemist kan worden, een voor alle bedrijven gelijk percentage belasting. Eerlijker dan dat kun je het belastingstelsel niet inrichten. (Ik ga er hierbij van uit dat het bedrag dat gemist kan worden positief is. Financieel ongezonde bedrijven vormen een hoofdstuk apart. Afhankelijk van hun maatschappelijke meerwaarde zou de overheid ze kunnen steunen door hun dienstverlening in te kopen, bijvoorbeeld een openbaarvervoerbedrijf kan betaald opdracht krijgen maatschappelijk wenselijke maar bedrijfseconomisch onrendabele ritten te rijden.)

Ook voor individuele burgers zou ik willen pleiten voor één percentage, te berekenen over het bedrag waarmee de belastingplichtige boven de grens zit om financieel gezond te zijn, alleen overzie ik niet of "financieel gezond" voor burgers net zo eenvoudig te definiëren is als voor bedrijven. Misschien kan het Nibud een werkbare definitie geven.

Niet alleen het belastingstelsel zelf, ook de overgang naar een vereenvoudigd stelsel zou ik zo eenvoudig mogelijk inrichten, als volgt.

- 1- Begin met een op papier zo eenvoudig mogelijk stelsel, bijvoorbeeld zoals hierboven geschetst (vrijstelling voor het inkomen/vermogen dat nodig is om financieel gezond te zijn, één percentage voor elke euro daarboven).
- 2- Breid dit uit met het handjevol huidige fiscale regelingen met een overtuigend positieve evaluatie.
- 3- Bereken voor elke belastingplichtige het bedrag H dat verschuldigd is volgens de huidige regelingen en het bedrag V dat volgt uit het vereenvoudigde stelsel, en hef 90% van $H + 10%$ van V aan belasting.
- 4- Observeer de effecten in de praktijk en pas het vereenvoudigde stelsel waar nodig dusdanig aan dat de onaanvaardbare gevolgen worden gecompenseerd. Doe dit zo generiek mogelijk, en houd nog even vast aan de formule 90% van $H + 10%$ van V (met aangepaste berekening van V).
- 5- Zijn er geen onaanvaardbare gevolgen? Hef dan voortaan 70% van $H + 30%$ van V .

-6- Opnieuw: effecten bestuderen, en waar het echt niet anders kan de berekening van V zo generiek mogelijk bijstellen.

-7- Zijn er geen onaanvaardbare gevolgen? Hef dan voortaan 40% van H + 60% van V .

-8- Opnieuw: effecten bestuderen, en waar het echt niet anders kan de berekening van V zo generiek mogelijk bijstellen.

-9- Zijn er geen onaanvaardbare gevolgen? Hef dan voortaan 0% van H + 100% van V .

-10- Opnieuw: effecten bestuderen, en waar het echt niet anders kan de berekening van V zo generiek mogelijk bijstellen.

Natuurlijk is ook een ander tempo van veranderen mogelijk dan volgens de hierboven voorgestelde percentages. In elk geval zal in het begin het tempo laag moeten zijn om de onvoorziene nadelige gevolgen binnen de perken te houden. Als de kinderziektes er eenmaal uit zijn kan het tempo omhoog, en dat is ook wenselijk omdat het anders zeer lang gaat duren.

Een andere mogelijkheid is om uit het huidige stelsel de ene na de andere fiscale regeling weg te laten. Voordeel is dat het stelsel er direct eenvoudiger door wordt, niet pas aan het eind van het traject zoals in mijn voorstel. Nadelen zijn dat dit tot abrupte effecten kan leiden en dat het traject als geheel langer kan gaan duren. Allicht valt een hybride benadering te overwegen, waarin H steeds eenvoudiger en V steeds verfijnder wordt, én het gewogen gemiddelde wordt berekend waarbij het zwaartepunt geleidelijk naar V verschuift.

Hoe dan ook, de belangrijkste aandachtspunten zijn wat mij betreft de financiële gezondheid van burgers en bedrijven, en behoud van de volgorde op de welvaarts ladder.

Vraag 4 van 11

Hoe kijkt u aan tegen het belang om fiscale regelingen aan te passen/beperken om de uitvoering van het belastingstelsel voor de Belastingdienst simpeler te maken?

Zie vraag 3, maar dan met een gewijzigde slotzin: “Hoe dan ook, belangrijkste aandachtspunten zijn wat mij betreft dat de nieuwe regelingen zo generiek mogelijk zijn en dat de veranderingen niet gepaard gaan met al te grote financiële schokken”.

Vraag 5 van 11

Een aanpassing van het belastingstelsel kan mogelijk financiële middelen opleveren voor de schatkist. Hoe vindt u dat deze middelen moeten worden besteed, bijv. aan lagere lasten voor dezelfde doelgroep die minder voordeel geniet door de aanpassing, of aan een subsidieregeling voor dezelfde doelgroep die minder voordeel geniet door de aanpassing, of aan lagere belastingen voor iedereen, of iets anders?

Net als burgers en bedrijven moet ook de overheid financieel gezond zijn, maar geldt dat de overheid eigenlijk niet nodig heeft moet 100% terugvloeden naar de belastingplichtigen. En dan niet naar specifieke doelgroepen, want daarmee maak je het stelsel alsnog weer ingewikkeld. Zolang de veranderingen niet nadelig uitpakken voor mensen aan de onderkant van de welvaarts ladder, de volgorde op de welvaarts ladder niet wordt verstoord en de veranderingen niet gepaard gaan met al te grote financiële schokken, is elke nadere invulling verdedigbaar.

Waar ik pleit voor één percentage belasting over elke euro boven wat de belastingplichtige nodig heeft om financieel gezond te zijn, is ruimte om dat percentage dusdanig te kiezen dat de overheid precies het juiste totaalbedrag aan belastingen ontvangt om zelf financieel gezond te zijn. Ik laat het aan experts over om te definiëren wat een “financieel gezonde” overheid is, maar vind wel dat dit de onderliggende gedachte moet zijn.

Vraag 6 van 11

Fiscale regelingen worden door het ministerie van Financiën beoordeeld op een aantal criteria om tot een ordening of prioritering te komen. Het gaat om:

- doeltreffendheid (de mate waarin het beoogde maatschappelijke effect/doel ook daadwerkelijk wordt behaald);
- doelmatigheid (het realiseren van het beoogde maatschappelijke effect/doel met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen);
- complexiteit regeling in de uitvoering en/of mogelijkheid tot handhaving;
- uitlegbaarheid, foutief gebruik, of belasting van het doenvermogen van belastingplichtigen;
- actualiteit beleidsdoel/onderbouwing voor overheidsingrijpen.

Mist u hierbij elementen/overwegingen waarmee wij rekening zouden moeten houden? Kunt u dit toelichten?

Ik mis een toets of een fiscale regeling geen specifieke invulling is van een algemener doel, en dus vervangen zou kunnen worden door een generiekere fiscale regeling. Zo tref ik alleen al op de eerste twee pagina's van uw bijlage 3 diverse fiscale regelingen aan die elk een nadere invulling zijn van het algemene doel “bevordering van de financiële gezondheid”:

- Aftrek specifieke zorgkosten
- Onderhoudsverplichtingen aftrek en belaste ontvangen alimentatie
- Pensioen fiscale faciliteiten
- Lijfrente fiscale faciliteiten
- Nettopensioen en nettolijfrente
- FOR aftrek en belaste afnemings
- Arbeidsongeschiktheidsverzekering fiscale faciliteiten

In een stelsel zoals ik dat onder vraag 3 schets, dus waarin geen belasting wordt geheven over geld dat nodig is voor de financiële gezondheid van de belastingplichtige, hoeft slechts in de definitie van “financieel gezond” te zijn verwerkt dat en tot welk maximum dit soort posten onbelast mogen blijven.

Vraag 7 van 11

Kunt u toelichten welke fiscale regeling(en) volgens u tegen het licht zouden moeten worden gehouden?

Toen ik als particulier zonnepanelen liet plaatsen kreeg ik te maken met de Kleineondernemersregeling (KOR). Een ramp! Ik kreeg geen vat op de onderliggende denkwijze, dus ik voelde me enorm onzeker bij het aanvragen. Bovendien bleek de regeling te zijn veranderd tussen het moment waarop ik mij had ingelezen en het moment waarop ik de aanvraag deed, waardoor ik het aanvraagformulier verkeerd invulde, resulterend in aanslagen waar ik niets van begreep. Uiteindelijk is het goed gekomen, maar toen was ik wel lange tijd en veel frustratie verder.

Als je particulieren die zonnepanelen laten plaatsen een financieel voordeel wilt geven, doe dan precies dat, middels een rechtstreekse subsidie in plaats van een omweg te bewandelen via een fiscale regeling die daar niet voor is ontworpen.

Uit uw bijlage 3 begrijp ik dat de huidige KOR werkt met een facultatieve vrijstelling van omzetbelasting bij een omzet van maximaal € 20.000. Ik zou zeggen: geef elke ondernemer, groot of klein, vrijstelling over de eerste € 20.000. Dan hoeven particulieren die zichzelf niet als ondernemer zien het niet aan te vragen en zit een “echte” kleine ondernemer die niet weet of de omzet dit jaar € 19.999 of € 20.001 zal zijn niet met de vraag of die de klanten wel of niet btw in rekening moet brengen.

Meer algemeen valt mij in bijlage 3 op dat er enorm veel uitzonderingen op de btw-verplichting zijn, met veelal als motivatie stimuleren of ondersteunen van de betreffende organisaties en verminderen van administratieve lasten. Als het wenselijk wordt geacht een bepaalde organisatie te steunen, geef dan subsidie, en de administratieve lasten vallen best wel mee als maar één btw-tarief wordt gehanteerd.

Vraag 8 van 11

Kunt u toelichten welke fiscale regelingen volgens u kunnen worden afgeschaft?

Zie mijn antwoord op vraag 3: hoofdregel zou moeten zijn dat uitsluitend het deel van het vermogen + inkomen/winst wordt belast dat die persoon of dat bedrijf eigenlijk wel kan missen zonder financieel ongezond te worden. Als die regel wordt aangehouden, heeft belasting in de vorm van btw geen toegevoegde waarde. Of een supermarkt nu over elk tientje boodschappen een bepaald bedrag extra rekent om aan de schatkist af te dragen, of dat de consument dat extra bedrag in de portemonnee mag houden om later zelf af te dragen maakt per saldo niet uit. Tenzij de consument zich dermate laag op de welvaarts ladder bevindt dat het bedrag binnen de vrijstelling valt. Maar dan is daarmee gezegd dat die consument eigenlijk financieel niet gezond genoeg is om btw over de boodschappen te betalen, dus dat hiermee iets is rechtgezet dat krom was. Dus ik pleit ervoor om de btw af te schaffen, of beter gezegd te absorberen/transformeren in een generieke regeling die ervoor in de plaats komt.

Verder vind ik het misplaatst dat voor erfenissen en schenkingen van ouders aan kinderen een verlaagd belastingtarief of zelfs vrijstelling geldt. Hiermee houd je alleen maar de kansenongelijkheid tussen kinderen uit arme en rijke families in stand. Idealiter zou een jongvolwassene op het moment dat die het ouderlijk huis verlaat een plek onderaan de welvaarts ladder moeten krijgen, om vervolgens op eigen kracht op te klimmen, waarbij een “gemiddelde” positie op de welvaarts ladder haalbaar moet zijn voor wie datgene doet wat in redelijkheid van de persoon gevraagd kan worden, gegeven diens talenten, beperkingen en overige factoren waar de persoon geen invloed op heeft. (“Werken moet lonen en op pech hoort geen straf te staan.”) Rijke ouders verbieden hun kinderen wat extra mee te geven zal niet gaan, maar dat is nog geen reden om er middels fiscale regelingen nog een schepje bovenop te doen.

Vraag 9 van 11

Kunt u toelichten welke fiscale regelingen volgens u absoluut moeten blijven bestaan of zeer beperkt zouden kunnen worden aangepast?

Huizen zijn bedoeld om in te wonen, niet om eraan te verdienen. Zolang we de term “woningmarkt” gebruiken als we huisvesting bedoelen, hebben we nog een lange weg te gaan. Tot het moment dat de prijs van nieuwbouwwoningen uitsluitend bepaald wordt door materiaal- en loonkosten en de prijs van tweedehandswoningen gemaximeerd is op wat de verkoper er ooit zelf voor heeft betaald zal het nodig zijn om middels fiscale regelingen zoals de huurtoeslag iets te doen aan de kansenongelijkheid op de woningma..., herstel, in de huisvestingsloterij.

Ik zie op dit vlak twee mogelijke verbeterpunten. Ten eerste: generaliseer de huurtoeslag tot een regeling die erop is gericht dat de belastingplichtige de “juiste” woonlasten heeft in relatie tot het inkomen en vermogen. Dus als het gegeven iemands financiële situatie (inclusief deels afbetaald eigen huis, indien van toepassing) passend wordt geacht dat de maandlasten (huur of aflossing hypotheek) M bedragen, en de belastingplichtige feitelijk F per maand betaalt, laat dan de overheid $F-M$ per maand bijleggen in de vorm van toeslag, of $M-F$ per maand extra belasting heffen ter compensatie van het “scheefwonen”. Ten tweede: verklein de spreiding van inkomens rond het gemiddelde op de manier die ik onder vraag 3 aangaf (door onderaan de streep, als alle huidige belastingen en toeslagen doorberekend zijn, uit te rekenen hoeveel iemand boven of juist onder het gemiddelde zit, en vervolgens nog een beetje extra belasting of toeslag te innen of uit te keren, namelijk een voor iedereen gelijk, geschikt gekozen percentage van dat verschil), want hoe kleiner de spreiding, hoe minder het daaraan verbonden onrecht zoals ongelijke kansen op het vlak van huisvesting. Verschil moet er zijn (werken moet lonen), maar dat verschil moet wel overbrugbaar zijn voor wie werkt naar vermogen (op pech hoort geen straf te staan). Op dit moment is de spreiding te groot, getuige alleen al het feit dat er nog mensen onder de armoedegrens leven.

Vraag 10 van 11

Voor welk thema vindt u het van het grootste belang dat er fiscale regelingen bestaan? U kunt bijvoorbeeld denken aan woningmarkt, familiebedrijven, innovatie, overige ondernemersregelingen, (internationale) concurrentiepositie, milieu/klimaat (autoregelingen, energiebelasting), inkomensondersteuning (zoals heffingskortingen), omzetbelasting.

Zie vraag 3: het belangrijkste vind ik de financiële gezondheid van burgers, bedrijven en overheid.

Daarnaast is een van de bestaansredenen van de overheid het behartigen van collectieve belangen die uit de aard der zaak niet aan de vrije markt kunnen worden overgelaten. (Infrastructuur, openbaar vervoer, drinkwater, huisvesting, klimaat, natuurbehoud enzovoort.) Dat kan op twee manieren: belasting op schadelijke activiteiten (“de vervuiler betaalt”), bijvoorbeeld een CO₂-heffing aan het begin van de keten om de vrije markt alsnog dit maatschappelijke belang te laten meewegen, of een beloning voor wenselijk gedrag, bijvoorbeeld door maatregelen ter reductie van stikstofuitstoot als dienstverlening te zien waarvoor de overheid een eerlijke prijs betaalt.

Op het vlak van huisvesting is veel meer nodig dan hier en daar een fiscale regeling. Elke maatregel om aan de kant van de koper het verschil te overbruggen tussen de vraagprijs van een woning en wat een woningzoekende ervoor kan betalen drijft de prijzen alleen maar verder op. De overheid zou moeten verbieden dat op woningen winst wordt gemaakt, onder meer door de prijs bij doorverkoop te maximeren op wat de verkoper zelf ooit betaald heeft en meer algemeen de WOZ-waarde van een woning niet langer mede te baseren op “wat de gek ervoor geeft”.

Fiscale regelingen om de internationale concurrentiepositie te versterken vind ik ethisch dubieus en in sommige gevallen zelfs beschamend. Nederland is al een van de welvarendste landen en de spreiding in welvaart tussen de diverse landen is al onaanvaardbaar groot. Internationale samenwerking om die spreiding te verkleinen zou voorrang moeten hebben op Nederlands eigenbelang. Verschil moet er zijn (werken moet lonen), maar dat verschil moet wel overbrugbaar zijn voor landen die zich inspannen naar vermogen (op pech hoort geen straf te staan). Op dit moment is de spreiding te groot, getuige alleen al het feit dat wereldwijd nog talloze mensen onder de armoedegrens leven.

Vraag 11 van 11

Wilt u nog iets toelichten waarover geen vraag is gesteld?

Ik mis in het overheidsbeleid financiële prikkels om op belangrijke keuzemomenten in het leven de maatschappelijke waarde van de ene of juist de andere keuzemogelijkheid mee te wegen. Zo zou “voordeurdelen” fiscaal niet afgestraft maar juist beloond moeten worden (vanwege het geringere beslag op de woningvoorraad), en valt te overwegen een lager belastingtarief te hanteren voor inkomens uit vitale beroepen.

Tot slot: vereenvoudiging van het belastingstelsel kan niet los gezien worden van de wiskundige structuur ervan. Ik vraag speciaal aandacht voor discontinuïteiten en niet-lineariteiten.

Discontinuïteiten zijn een bron van onrecht, omdat een miniem verschil in parameters die men veelal niet zelf in de hand heeft een groot verschil kan maken voor de uiteindelijke plek die men bereikt op de welvaarts ladder, en niet-lineariteiten zijn een bron van ongewenste en lastig voorzienbare bijeffecten waar verschillende regelingen samenkomen. Het grote voordeel van regelingen die lineair zijn in de relevante parameters is dat hun optelsom ook weer lineair is. Dat maakt het stelsel als geheel inzichtelijker en beter hanteerbaar voor iedereen, van ontwerper tot eindgebruiker.